

Bilag 4

Stilblad for den bevaringsværdige bebyggelse

Dette stilblad henvender sig til ejerne af en bevaringsværdig ejendom i Solrød Landsby, og er optaget som et bilag til Lokalplan 391.14. Stilbladet indeholder en beskrivelse af de karakteristiske og typiske kendetegn for den bevaringsværdige bebyggelse i landsbyen, og giver forslag til, hvordan disse kendetegn kan bevares og forstærkes. De bevaringsværdige bygninger er underlagt en kompetencenorm, der betyder, at alle udvendige ændringer skal tillades af Solrød Kommune, jf. lokalplanens § 7.1 og § 8.1.

Stilbladet anvendes som et værktøj ved Solrød Kommunes sagsbehandling af byggesager på bevaringsværdige bygninger i Solrød Landsby, og kan samtidig anvendes som inspiration og vejledning for den enkelte ejer. Det er således kommunens håb, at stilbladet kan medvirke til at skabe opmærksomhed og interesse om bygningskulturarven i Solrød Landsby.

Når man vedligeholder eller ombygger sit bevaringsværdige hus, bør bygningernes proportioner fastholdes såvel i bygninger som i proportionering af vinduer, døre, m.m.

De bevaringsværdige bygninger i Solrød Landsby opdeles i to kategorier: Gruppe A (ældre lænehuse af 'Hedebostilen') og Gruppe B (byhuse af 'Bedre Byggeskik'). Gruppe A er markeret med grøn i nedenstående kort og gruppe B er markeret med orange. Udpegningen af bevaringsværdige bygninger kan findes i lokalplanens § 2.5 og i kortbilag 3.

Bevaringsværdige bygninger i gruppe A består af gamle landarbejderhuse, der karakteriseres som lænehuse af 'Hedebostilen', som historisk er den karakteristiske byggestil for denne del af Sjælland. Bevaringsværdige bygninger i gruppe B består af byhuse fra andelstiden (1900-1940) og kan karakteriseres som 'Bedre Byggeskik'.

Kortet viser placeringen af de udpegede bevaringsværdige bygninger i Solrød Landsby. Bygninger markeret med grøn består af gruppe A (lænehuse), mens bygninger markeret med orange består af gruppe B (byhuse).

Gruppe A, Længehuse

Længehusene i Solrød Landsby er den traditionelle byggestil, og bindingsværkshusene kan karakteriseres som *Hedebostil*. De fleste længehuse er ofte kendetegnet ved et forholdsvist beskedent omfang og fremtoning med en lavere taghøjde og mindre husdybde end det meste nutidige byggeri. Udtrykket er ofte enkelt og anonymt og er snarere et konstruktionsprincip end en arkitektonisk stilart.

Længehuset er karakteriseret ved en enkel og rytmisk facadeinddeling med vinduer, der er højere end de er brede, og som fremtræder som huller i murværk uden større glaspartier. Tagformen er typisk et saddeltag med et lille tagudhæng, opført i strå eller tegl. Vinduerne er typisk tofløjede med sprosser eller af dannebrogstypen. Tagkviste følger husets regelmæssige facadeinddeling.

Gruppe B, Bedre Byggeskik

Byhusene i Solrød Landsby er opført i andelstiden fra omkring 1900–1940, og kan karakteriseres som *Bedre Byggeskik*. Byhuset er en videreudvikling af længehuset, og er ofte kendetegnet ved enkle og præcist velproportionerede bygninger. Byhuset har typisk en kompakt rektangulær eller kvadratisk grundform.

Facaden, tag og vinduer er nøje afpasset husets dimensioner og en indbygget visuel balance. Husets opdeling er taktfast med gennemgående vandrette og lodrette linjer og få men præcist placerede dekorative elementer såsom gesimser, forbandter eller hoveddøre. Bygningsdele som karnapper, udestuer og frontkviste er også meget brugte. Kvistene er få og ikke særligt store. Vinduerne er ofte af dannebrogstypen eller udført med sprosser.

Renovering

Ved renovering af et bevaringsværdigt hus bør man sætte sig ind i bygningens oprindelse og huske på, at de er opført under beskedne forhold med traditionelle og holdbare materialer. Renovering og udskiftning af bygningsdele bør derfor kun foretages, hvis det er nødvendigt og i så fald udføres i overensstemmelse med bygningens stil og alder. Eksempelvis kan løft af et tag i forbindelse med renovering/isolering eller udskiftning af vinduer til en vinduestype, der afviger fra den originale, ændre bygningens oprindelige udtryk og forringe bygningens bevaringsværdi.

Tilbygning

Tilbygning til bevaringsværdige huse kan opføres, såfremt de ikke fremstår dominerende i forhold til den samlede bebyggelse. De eksisterende bevaringsværdige bygninger, skal til stadighed kunne ses i kernen af det samlede byggeri.

Tilbygninger skal i byggestil tilpasses det eksisterende byggeri. Rytmen fra de eksisterende bevaringsværdige bygninger, f.eks. placeringen af vinduer, døre og andre bygningsdetaljer, bør kunne genfindes i tilbygninger.

Facader

Facader i landsbyen er traditionelt opført i enkle materialer som tegl og træ, gerne overkalket eller malet. På bindingsværksbygninger har både mur og bindingsværk været kalket i den samme farve, som på denne egn har været hvid eller lys gul.

Bygningsdetaljer i facaden, som f.eks. murede gesimser, hjørnelicener og forbandter bør fastholdes.

Vinduer

Vinduerne i landsbyen er traditionelt udformet som højformat med to sidehængte rammer med større eller mindre sprosseopdeling. Dette er et karakteristisk træk ved landsbyens bevaringsværdige huse, som bør fastholdes ved udskiftning til nye vinduer.

Såfremt bredden af en vinduesåbning er større end højden, bør vinduet opdeles i enten fag eller med sprosser.

Tage

Tagene har oprindeligt udgjort store, rolige flader uden kviste og ovenlys. På de yngre byhuse har det dog været almindeligt med en kvist eller to, ofte udformet som en gavlkvist. På længehusene har tagene været dækket af materialer som strå eller røde tegl. Senere er der kommet andre materialer til i form af cementtagsten og tagpap.

De rolige tagflader bør søges fastholdt, men med mulighed for at etablere kviste og ovenlys af hensyn til behovet for at inddrage tagetagerne til beboelse - se nedenstående tekstboks for etablering af kviste og ovenlys.

Kviste og ovenlys

Ved valg af kvisttype bør der tages hensyn til husets alder og stilart samt det anvendte tagmateriale. Udformningen af kviste og ovenlys bør udføres så, den enkelte bygning bevarer et harmonisk udtryk, ved at de bedst muligt tilpasses bygningens proportioner og arkitektur.

Kviste og ovenlys bør følge husets rytmiske facadeinddeling, særligt i forhold til placering af vinduer og døre i stueetagen.

